YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
20 päivänä lokakuuta 1993 *

Yhdistetyissä asioissa C-92/92 ja C-326/92,

jotka Landgericht München I ja Bundesgerichtshof ovat saattaneet ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen ensin mainituissa tuomioistuimissa vireillä olevissa asioissa

Phil Collins

vastaan

Imtrat Handelsgesellschaft mbH

sekä

Patricia Im- und Export Verwaltungsgesellschaft mbH

ja

Leif Emanuel Kraul

vastaan

EMI Electrola GmbH

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

ennakkoratkaisun ETY:n perustamissopimuksen 7 artiklan ensimmäisen kohdan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti O. Due, jaostojen puheenjohtajat F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida ja D. A. O. Edward sekä tuomarit R. Joliet, F. A. Schockweiler, F. Grévisse, M. Zuleeg ja J. L. Murray,

julkisasiamies: F. G. Jacobs,
kirjaaja: L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet:

asiassa C-92/92:

- Phil Collins, edustajanaan asianajaja Ulrike Hundt-Neumann, Hampuri,

- Imtrat, edustajanaan asianajaja Sabine Rojahn, München,

- Saksan hallitus, asiamiehinään liittovaltion talousministeriön Regierungsdirektor Claus-Dieter Quassowski, avustajanaan liittovaltion oikeusministeriön Regierungsdirektor Alfred Dittrich,

- Ison-Britannian hallitus, asiamiehinään John E. Collins, Treasury Solicitor, avustajanaan barrister Nicholas Paines,

- Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen pääneuvonantaja Henri Étienne ja oikeudellisen yksikön virkamies Pieter van Nuffel,

asiassa C-326/92:

- EMI Electrola, edustajanaan asianajaja Hartwig Ahlberg, Hampuri,

- Patricia GmbH ja Leif Emanuel Kraul, edustajanaan asianajaja Rudolf Nirk, Bundesgerichtshof,

– Saksan hallitus, asiamiehinään liittovaltion talousministeriön Regierungsdirektor Claus-Dieter Quassowski ja liittovaltion oikeusministeriön Regierungsdirektor Alfred Dittrich,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen pääneuvonantaja Henri Étienne ja oikeudellisen yksikön virkamies Pieter van Nuffel,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Phil Collinsin, Imtratin, edustajinaan asianajajat Sabine Rojahn ja Kukuk, München, Patricia GmbH:n ja L. E. Kraulin, edustajanaan asianajaja Daniel Marquard, Hampuri, EMI Electrolan ja komission 19.5.1993 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

ottaen huomioon julkisasiamiehen 30.6.1993 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Landgericht München I on esittänyt 4.3.1992 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 23.3.1992 ja kirjattu asiana C-92/92, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kaksi ETY:n perustamissopimuksen 7 artiklan ensimmäisen kohdan määräysten tulkintaa koskevaa ennakkoratkaisukysymystä.

2 Lisäksi Bundesgerichtshof on esittänyt 30.4.1992 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 30.7. ja kirjattu asiana C-326/92, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kaksi näiden samojen määräysten tulkintaa koskevaa ennakkoratkaisukysymystä.

3 Landgericht München I:n asiassa C-92/92, jossa asianosaisina ovat Ison-Britannian kansalainen laulaja-säveltäjä Phil Collins ja äänitteiden jälleenmyyjä Imtrat Handelsgesellschaft mbH (jäljempänä Imtrat), esittämät kysymykset koskevat erään CD-levyn, joka sisältää ilman laulajan suostumusta nauhoitetun Yhdysvalloissa pidetyn konsertin, kaupan pitämistä Saksassa.

4 Tekijänoikeuksista 9.9.1965 annetun saksalaisen lain (*Urheberrechtsgesetz* – jäljempänä UrhG) 96 pykälän 1 momentin ja 125 pykälän mukaan kaikki esittävät taiteilijat, jotka ovat Saksan kansalaisia, nauttivat kyseisen lain 73–84 pykälässä säädetystä suojasta, joka koskee kaikkia heidän esityksiään, ja heillä on muun muassa oikeus kieltää kyseisistä esityksistä ilman heidän lupaansa tehtyjen tallenteiden levittäminen riippumatta siitä, missä esitykset ovat tapahtuneet. UrhG:n 125 pykälän 2–6 momentin säännöksistä, sellaisina kuin ne ovat Bundesgerichtshofin ja Bundesverfassungsgerichtin tulkitsemina, joissa säädetään ulkomaisista taiteilijoista, käy sen sijaan ilmi, etteivät nämä voi vedota edellä mainitun 96 pykälän 1 momentin säännöksiin, jos esitys on tapahtunut Saksan alueen ulkopuolella.

5 Phil Collins jätti Landgericht München I:n käsiteltäväksi välitoimia koskevan hakemuksen, jolla hän vaati toimenpiteitä kyseisen levyn myynnin kieltämiseksi. Kansallinen tuomioistuin arvioi toisaalta, että asiassa on sovellettava UrhG:n 125 pykälän säännöksiä, eikä erityisesti esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyritysten suojaamisesta 26.10.1961 tehdyn Rooman kansainvälisen yleissopimuksen (Sopimuskokoelma, osa 496, nro 7247) määräyksiä. Yhdysvallat, jossa esitykset tapahtuivat, ei ollut kyseisen sopimuksen osapuoli. Toisaalta kansalliselle tuomioistuimelle on epäselvää, ovatko kyseiset kansalliset säännökset yhteensoveltuvia perustamissopimuksen 7 artiklan ensimmäisessä kohdassa esitetyn syrjintäkiellon periaatteen kanssa.

6 Näissä olosuhteissa Landgericht München I on lykännyt asian käsittelyä ja esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Sovelletaanko tekijänoikeuteen ETY:n perustamissopimuksen 7 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettua syrjintäkieltoa?

2) Jos vastaus on myönteinen, onko sillä sellainen välitön vaikutus, että jäsenvaltion, joka myöntää kansalaisilleen jokaista esittävän taiteilijan esitystä koskevan suojan kyseisen esityksen tapahtumapaikasta riippumatta, on myönnettävä sama suoja myös muiden jäsenvaltioiden kansalaisille, vai onko perustamissopimuksen 7 artiklan ensimmäisen kohdan kanssa yhteensoveltuvaa se, että muiden jäsenvaltioiden kansalaisille myönnetyn suojan saamiselle asetetaan tiettyjä edellytyksiä (katso 9.9.1965 annetun *Urheberrechtsgesetz*in 125 pykälän 2–6 momentti)?"

7 Bundesgerichtshofin asiassa C-326/92, jossa asianosaisina ovat EMI Electrola GmbH (jäljempänä EMI Electrola) ja Patricia Im- und Export Verwaltungsgesellschaft mbH (jäljempänä Patricia) sekä sen johtaja L. E. Kraul, esittämät kysymykset koskevat sellaisten äänitteiden kaupan pitämistä Saksassa, jotka sisältävät Ison-Britannian kansalaisen Cliff Richardin vuosina 1958 ja 1959 Isossa-Britanniassa pitämien konserttien nauhoituksia.

8 EMI Electrola on Saksassa kyseisten esitysten nauhoitusten käyttöä koskevien yksinoikeuksien haltija. Se väittää, että Patricia on loukannut sen yksinoikeuksia pitäessään ilman sen lupaa kaupan äänitteitä, joihin kyseiset nauhoitukset on kopioitu.

9 Bundesgerichtshof, jonka käsiteltäväksi asia saatettiin Revision-menettelyssä, katsoi, että asiaan oli sovellettava edellä mainitun UrhG-lain 125 pykälän 2–6 momenttia, eikä etenkään 9.9.1886 tehdyn kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamista koskevan Bernin yleissopimuksen määräyksiä, sellaisena kuin se on viimeksi tarkistettuna 24.7.1971 tehdyllä, nimenomaan taiteilijalle kuuluvaa tekijänoikeutta – ei lähioikeuksia – koskevalla Pariisin sopimuskirjalla (WIPO, Maailman henkisen omaisuuden järjestö, nide nro 287), eikä Rooman yleissopimuksen määräyksiä, joita ei voida soveltaa taannehtivasti vuosina 1958 ja 1959 tapahtuneisiin esityksiin.

10 Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen perusteluissa Bundesgerichtshof, joka oli tietoinen Landgericht Münchenin yhteisöjen tuomioistuimelle esittämistä kysymyksistä, väittää, että koska asiaa koskevaa yhteisön säännöstöä ei ole ja koska kansallisia lainsäädäntöjä ei ole tiettyjä kohtia lukuunottamatta yhdenmukaistettu, sen mielestä tekijänoikeus ja lähioikeudet eivät kuulu yhteisön oikeuden, eivätkä siis myöskään perustamissopimuksen 7 artiklan soveltamisalaan.

11 Näissä olosuhteissa Bundesgerichtshof on lykännyt asian käsittelyä ja esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Sovelletaanko tekijänoikeuteen ETY:n perustamissopimuksen 7 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettua syrjintäkieltoa?

2) Jos vastaus on myöntävä, onko esittävien taiteilijoiden esitysten suojaa jossain jäsenvaltiossa koskeva säännöstö (Urheberrechtsgesetzin 125 pykälän 2–6 momentti) yhteensoveltuva ETY:n perustamissopimuksen 7 artiklan ensimmäisen kohdan kanssa, jos siinä ei anneta

jonkin toisen jäsenvaltion kansalaisille samoja suojamahdollisuuksia (kansallinen suoja) kuin kotimaisille taiteilijoille?"

12 Pääasiaan liittyviä tosiseikkoja, menettelyn kulkua sekä yhteisöjen tuomioistuimessa esitettyjä kirjallisia huomautuksia koskevat tarkemmat tiedot ilmenevät suullista käsittelyä varten laaditusta kertomuksesta. Oikeudenkäyntiasiakirjojen näitä osia käsitellään jäljempänä ainoastaan, jos se on tarpeen tuomioistuimen perustelujen selvittämiseksi.

Ennakkoratkaisupyyntöjen kohde

13 Yhteisöjen tuomioistuin ei voi ratkaistessaan perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla sen käsiteltäväksi saatettua asiaa ottaa kantaa kansallisten säännösten ja määräysten tulkintaan eikä siihen, ovatko ne yhteensoveltuvia yhteisön oikeuden kanssa. Se ei näin ollen voi tulkita UrhG:n säännöksiä eikä arvioida niiden yhteensoveltuvuutta yhteisön oikeuden kanssa. Yhteisöjen tuomioistuin voi ainoastaan esittää kansalliselle tuomioistuimelle kaikki sellaiset yhteisön oikeuden tulkintaan liittyvät seikat, jotka mahdollistavat sen, että kansallinen tuomioistuin voi ratkaista sen käsiteltäväksi saatetun oikeudellisen ongelman (yhdistetyt asiat 91/83 ja 127/83, Heineken Brouwerijen, tuomio 9.10.1984, Kok. 1984, s. 3435, 10 kohta).

14 Ennakkoratkaisupyynnöissä mainitaan kansallisen oikeuden tekijänoikeuteen sovellettavat kansalliset oikeussäännöt sekä ne UrhG:n 125 pykälän säännökset, joita sovelletaan esittävien taiteilijoiden oikeuksiin, toisin sanoen "tekijänoikeuden lähioikeudet". Yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä ei ole määritellä, kumpaa oikeuksien ryhmää pääasioissa sovelletaan. Esitettyjä kysymyksiä on tarkasteltava komission ehdottamalla tavalla eli niiden on katsottava koskevan näihin kahteen oikeuksien ryhmään sovellettavia sääntöjä.

15 Kysymykset koskevat perustamissopimuksen 7 artiklan ensimmäistä kohtaa, jossa esitetään kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää koskeva yleinen kielto. Kuten kyseisessä määräyksessä nimenomaisesti todetaan, siinä tarkoitettua syrjintäkieltoa sovelletaan ainoastaan perustamissopimuksen soveltamisalalla.

16 Näin ollen on katsottava, että yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyillä ennakkoratkaisukysymyksillä pyritään pääasiallisesti selvittämään,

- kuuluvatko tekijänoikeus ja lähioikeudet perustamissopimuksen soveltamisalaan 7 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetussa merkityksessä, ja sovelletaanko niihin näin ollen kyseisessä artiklassa tarkoitettua yleistä syrjintäkiellon periaatetta,

- jos vastaus on myöntävä, estetäänkö perustamissopimuksen 7 artiklan ensimmäisessä kohdassa se, että jäsenvaltion lainsäädännössä evätään muiden jäsenvaltioiden tekijöiltä ja esittäviltä taiteilijoilta sekä heidän oikeudenhaltijoiltaan saman jäsenvaltion lainsäädännössä kotimaan kansalaisille myönnetty oikeus kieltää ilman heidän suostumustaan valmistettujen äänitteiden kaupan pitäminen valtion alueella, kun esitys on tapahtunut valtion alueen ulkopuolella,

- voiko toisen jäsenvaltion tekijä, esiintyvä taiteilija tai heidän oikeudenhaltijansa kansallisessa tuomioistuimessa vedota suoraan perustamissopimuksen 7 artiklan ensimmäiseen kohtaan vaatiakseen itselleen oikeutta kotimaan kansalaisille varattuun suojaan.

Perustamissopimuksen määräysten soveltaminen tekijänoikeuteen ja lähioikeuksiin

17 Komissio, Saksan ja Ison-Britannian hallitus, Phil Collins ja EMI Electrola esittävät, että tekijänoikeus ja lähioikeudet, siinä määrin kuin ne muodostavat erityisesti sellaisia taloudellisia oikeuksia, joiden mukaisin edellytyksin taiteilijoiden teoksia ja esityksiä voidaan hyödyntää rahallista vastiketta vastaan, kuuluvat perustamissopimuksen soveltamisalaan, kuten käy ilmi myös niistä yhteisöjen tuomioistuimen tuomioista, joissa kyseisiin oikeuksiin on sovellettu perustamissopimuksen 30, 36, 59, 85 ja 86 artiklaa; osoituksena tästä on myös kyseisiin oikeuksiin kohdistuva voimakas lainsäädäntötoiminta yhteisössä. Niissä harvoissa tapauksissa, joissa ei sovelleta jotain perustamissopimuksen erityismääräystä, on joka tapauksessa sovellettava perustamissopimuksen 7 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettua yleistä syrjintäkiellon periaatetta.

18 Imtrat puolestaan esittää, että ne tekijänoikeuden ja lähioikeuksien myöntämisen edellytykset, jotka eivät koske kyseisten oikeuksien käyttöä vaan niiden olemassaoloa, eivät perustamissopimuksen 222 artiklan ja yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kuulu perustamissopimuksen soveltamisalaan. Patricia ja L. E. Kraul puolestaan toistavat Bundes-

gerichtshofin toteamukset väittäessään erityisesti, että koska pääasiassa kysymyksessä olevien tapahtumien ajankohtana ei ollut olemassa yhteisön säännöstöä ja koska yhdenmukaistamistoimenpiteitä ei ollut toteutettu, tekijänoikeus ja lähioikeudet eivät kuuluneet yhteisön oikeuden soveltamisalaan.

19 Koska ei ole olemassa kansallisten lainsäädäntöjen yhdenmukaistamista koskevia yhteisön säännöksiä, voimassa olevan yhteisön oikeuden mukaan jäsenvaltioiden asiana on säätää, jollei sovellettavien kansainvälisten sopimusten noudattamisesta muuta johdu, kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaa koskevista edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä (ks. vastaavasti asia 341/87, EMI Electrola, tuomio 24.1.1989, Kok. 1989, s. 79, 11 kohta).

20 Kyseisten oikeuksien, sellaisina kuin niitä säännellään kansallisissa lainsäädännöissä, ydinsisältönä on suojata niiden haltijoille kuuluvia moraalisia ja taloudellisia oikeuksia. Moraalisten oikeuksien suoja mahdollistaa erityisesti sen, että tekijät ja esittäjät voivat kieltää kaiken kunniaansa tai mainettaan vahingoittavan teostensa vääristämisen, turmelemisen tai muunlaisen muuttamisen. Tekijänoikeus ja lähioikeudet ovat luonteeltaan myös taloudellisia oikeuksia, koska ne sisältävät oikeuden suojatun teoksen levittämisen kaupalliseen hyödyntämiseen, erityisesti korvausten maksamista vastaan annettujen lisenssien muodossa (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat 55/80 ja 57/80, Musik-Vertrieb Membran, tuomio 20.1.1981, Kok. 1981, s. 147, 12 kohta).

21 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on huomauttanut edellä mainitussa tuomiossa (13 kohta), tekijänoikeuden kaupallinen hyödyntäminen on tulolähde oikeudenhaltijalle, mutta se on samalla myös tapa, jolla oikeudenhaltija, hänen nimissään toimivat tekijänoikeusjärjestöt ja lisenssien haltijat voivat valvoa kaupan pitämistä. Tästä näkökulmasta tarkasteltuna tekijänoikeuksien kaupallisesta hyödyntämisestä aiheutuu samoja ongelmia kuin muiden teollisoikeuksien tai kaupallisten oikeuksien hyödyntämisestä.

22 Muiden teollisoikeuksien ja kaupallisten oikeuksien tavoin kirjallisia ja taiteellisia teoksia koskevat yksinoikeudet ovat omiaan vaikuttamaan tavaroiden liikkuvuuteen ja palveluiden tarjoamiseen yhteisössä. Tämän vuoksi, ja kuten yhteisöjen tuomioistuin on vakiintuneessa oikeuskäytännössään todennut, kyseisiä oikeuksia, vaikka niihin sovelletaan kansallisia lainsäädäntöjä, koskevat perustamissopimuksessa esitetyt vaatimukset, ja ne kuuluvat näin ollen perustamissopimuksen soveltamisalaan.

23 Näin ollen kyseisiin oikeuksiin sovelletaan perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan määräyksiä, jotka koskevat tavaroiden vapaata liikkuvuutta. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan musiikkiteokset sisältyvät äänitallenteisiin, ja tällaisten tavaroiden kauppaan yhteisön alueella sovelletaan edellä mainittuja määräyksiä (ks. vastaavasti edellä mainittu tuomio Musik-Vertrieb Membran, 8 kohta).

24 Näin ollen myös tekijänoikeusjärjestöjen toimintaan sovelletaan perustamissopimuksen 59 ja 66 artiklan sisältämiä palvelujen tarjoamisen vapautta koskevia määräyksiä. Kuten yhteisöjen tuomioistuin on maininnut asiassa 7/82, GVL vastaan komissio, 2.3.1983 antamassaan tuomiossa (Kok. 1983, s. 483, 39 kohta), kyseistä toimintaa ei saa järjestää siten, että siitä aiheutuva haitta palvelujen tarjoamisen vapaudelle ja erityisesti esiintyvien taiteilijoiden oikeuksien hyödyntämiselle on niin suuri, että yhteismarkkinat jakautuvat.

25 Lopuksi on todettava, että kirjallisia ja taiteellisia teoksia koskeviin yksinoikeuksiin sovelletaan perustamissopimuksen kilpailua koskevia määräyksiä (ks. asia 78/70, Deutsche Grammophon, tuomio 8.6.1971, Kok. 1971, s. 487).

26 Juuri kaupan esteiden ja kilpailun vääristymisen välttämiseksi neuvosto antoi nyt käsiteltävänä olevien asioiden vireille saattamisen jälkeen perustamissopimuksen 57 artiklan 2 kohdan sekä 66 ja 100 a artiklan nojalla 19.11.1992 vuokraus- ja lainausoikeuksia sekä tiettyjä tekijänoikeuden lähioikeuksia henkisen omaisuuden alalla koskevan direktiivin 92/100/ETY (EYVL L 346, s. 61).

27 Edellä esitetystä seuraa, että tekijänoikeuteen ja lähioikeuksiin, jotka erityisesti yhteisön sisäiseen tavaroiden ja palvelujen kauppaan kohdistuvien vaikutustensa vuoksi kuuluvat perustamissopimuksen soveltamisalaan, sovelletaan välttämättä perustamissopimuksen 7 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettua yleistä syrjintäkiellon periaatetta, eikä siis ole tarpeen tarkastella niitä perustamissopimuksen 30, 36, 59 ja 66 artiklaan sisältyvien erityismääräysten perusteella.

28 Näin ollen yhteisöjen tuomioistuimelle esitettyyn kysymykseen on vastattava, että tekijänoikeus ja lähioikeudet kuuluvat 7 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuun perustamissopimuksen soveltamisalaan; näin ollen kyseisiin oikeuksiin sovelletaan 7 artiklan sisältyvää yleistä syrjintäkiellon periaatetta.

Perustamissopimuksen 7 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettu syrjintä

29 Imtrat ja Patricia väittävät, että kotimaan ja muiden jäsenvaltioiden kansalaisten välinen erottelu kansallisten tuomioistuinten tarkoittamissa tapauksissa on objektiivisesti perusteltua kansallisten lainsäädäntöjen sisältämien erojen sekä sen vuoksi, etteivät kaikki valtiot ole vielä liittyneet Rooman yleissopimukseen. Näissä olosuhteissa kyseinen erottelu ei ole vastoin perustamissopimuksen 7 artiklan ensimmäistä kohtaa.

30 On kiistatonta, ettei 7 artiklassa tarkoiteta niitä kohtelun eroavuuksia ja vääristymiä, joita niille henkilöille ja yrityksille, joihin yhteisön oikeutta sovelletaan, aiheutuu eri jäsenvaltioiden lainsäädännön eroista silloin kun nämä lainsäädännöt koskevat kaikkia niiden soveltamisalaan kuuluvia henkilöitä objektiivisin perustein ja kansalaisuudesta riippumatta (asia 14/68, Wilhelm ym., tuomio 13.2.1969, Kok. 1969, s. 1, 13 kohta).

31 Näin ollen, toisin kuin Imtrat ja Patricia väittävät, tekijänoikeutta ja lähioikeuksia koskevien kansallisten lainsäädäntöjen eroavuuksilla ja sillä seikalla, etteivät kaikki jäsenvaltiot ole vielä liittyneet Rooman yleissopimukseen, ei voida perustella perustamissopimuksen 7 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitetun syrjintäkiellon periaatteen loukkaamista.

32 Kun perustamissopimuksen 7 artiklassa kielletään "kaikki kansalaisuuteen perustuva syrjintä", siinä edellytetään, että yhteisön oikeuden soveltamisalaan kuuluvassa tilanteessa olevia henkilöitä kohdellaan täysin samalla tavalla kuin kyseisen jäsenvaltion omia kansalaisia (asia 186/87, Cowan, tuomio 2.2.1989, Kok. 1989, s. 195, 10 kohta). Mikäli tämä periaate on sovellettavissa, sillä kielletään jäsenvaltiota asettamasta yksinoikeuden myöntämisen edellytykseksi tämän valtion kansalaisuutta.

33 Näin ollen yhteisöjen tuomioistuimelle esitettyyn kysymykseen on vastattava, että perustamissopimuksen 7 artiklan ensimmäistä kohtaa on tulkittava siten, että sillä estetään se, että jonkin jäsenvaltion lainsäädännössä evätään tietyissä olosuhteissa sellaisilta tekijöiltä ja esiintyviltä taiteilijoilta sekä heidän oikeudenhaltijoiltaan, jotka ovat muiden jäsenvaltioiden kansalaisia, samassa lainsäädännössä kotimaan kansalaisille myönnetty oikeus kieltää ilman heidän suostumustaan valmistetun äänitteen kaupan pitäminen valtion alueella, kun esitys on tapahtunut valtion alueen ulkopuolella.

Perustamissopimuksen 7 artiklan ensimmäinen kohta

34 Yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan oikeus yhdenvertaiseen kohteluun johtuu välittömästi yhteisön oikeudesta (edellä mainittu Cowan-tuomio, 11 kohta). Tämän vuoksi kansallisessa tuomioistuimessa voidaan vedota kyseiseen oikeuteen ja vaatia sellaisten kansallisen oikeuden syrjivien oikeussäännösten soveltamatta jättämistä, joissa muiden jäsenvaltioiden kansalaisilta evätään kotimaan kansalaisille myönnetty suoja.

35 Tämän vuoksi yhteisöjen tuomioistuimelle esitettyyn kysymykseen on vastattava, että perustamissopimuksen 7 artiklan ensimmäistä kohtaa on tulkittava siten, että tekijä tai esiintyvä taiteilija tai heidän oikeudenhaltijansa voi kansallisessa tuomioistuimessa suoraan vedota siinä esitettyyn syrjintäkiellon periaatteeseen vaatiakseen oikeutta kotimaisille tekijöille ja esiintyville taiteilijoille varattuun suojaan.

Oikeudenkäyntikulut

36 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Saksan ja Iso-Britannian hallitukselle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Landgericht München I:n 4.3.1992 tekemällään päätöksellä ja Bundesgerichtshofin 30.4.1992 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) Tekijänoikeudet ja lähioikeudet kuuluvat perustamissopimuksen 7 artiklan ensimmäisessä kohdassa tarkoitettuun perustamissopimuksen soveltа-

misalaan; näin ollen kyseisiin oikeuksiin sovelletaan tähän artiklaan sisältyvää yleistä syrjintäkiellon periaatetta.

2) **Perustamissopimuksen 7 artiklan ensimmäistä kohtaa on tulkittava siten, että sillä estetään se, että jonkin jäsenvaltion lainsäädännössä evätään sellaisilta tekijöiltä ja esiintyviltä taiteilijoilta sekä heidän oikeudenhaltijoiltaan, jotka ovat muiden jäsenvaltioiden kansalaisia, samassa lainsäädännössä kotimaan kansalaisille myönnetty oikeus kieltää ilman heidän suostumustaan valmistetun äänitteen kaupan pitäminen valtion alueella, kun esitys on tapahtunut valtion alueen ulkopuolella.**

3) **Perustamissopimuksen 7 artiklan ensimmäistä kohtaa on tulkittava siten, että tekijä tai esiintyvä taiteilija tai heidän oikeudenhaltijansa voi kansallisessa tuomioistuimessa suoraan vedota siinä esitettyyn syrjintäkiellon periaatteeseen vaatiakseen oikeutta kotimaisille tekijöille ja esiintyville taiteilijoille varattuun suojaan.**

Due Mancini Moitinho de Almeida Edward

Joliet Schockweiler Grévisse Zuleeg Murray

Julistettiin Luxemburgissa 20 päivänä lokakuuta 1993.

J.-G. Giraud
kirjaaja

O. Due
presidentti